

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Roman Kuczyński (przewodniczący)

SSN Katarzyna Gonera (sprawozdawca)

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z wniosku E. B.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o wypłatę części uzupełniającej renty,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 stycznia 2010 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 23 września 2009 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Decyzją z 22 sierpnia 2008 r., wydaną w imieniu Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Placówka Terenowa KRUS w L., działając z urzędu, zawiesiła ubezpieczonemu E. B. od 1 października 2008 r. 100% części uzupełniającej jego renty rolniczej, ze względu na prowadzenie działalności rolniczej wraz z żoną, która ma ustalone prawo do świadczeń emerytalno-rentowych.

Od powyższej decyzji odwołał się ubezpieczony podnosząc, że narusza ona art. 28 ust. 6 pkt 2 i art. 19 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, ponieważ jego żona nie posiada ustalonego prawa do emerytury i renty, bo chociaż ukończyła 60 lat, nie starała się o emeryturę.

Sąd Okręgowy w L. – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 8 grudnia 2008 r., oddalił odwołanie ubezpieczonego. Następnie Sąd Apelacyjny wyrokiem z 2 czerwca 2009 r., oddalił jego apelację.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w imieniu ubezpieczonego wniósł jego pełnomocnik. Wartość przedmiotu zaskarżenia została określona w skardze kasacyjnej na kwotę 7.101 zł.

Postanowieniem z 23 września 2009 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c., uznając ją za niedopuszczalną ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia.

Sąd Apelacyjny podniósł, że przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie była jedynie wysokość renty rolniczej wnioskodawcy, wobec wstrzymania wypłaty części uzupełniającej tego świadczenia, skoro prawo do świadczenia zostało mu przyznane. Spór dotyczył więc prawa majątkowego w postaci wysokości świadczenia, stanowiącej różnicę pomiędzy wysokością dochodzonego świadczenia a świadczeniem faktycznie wypłacanym. W odniesieniu do takiego roszczenia w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dopuszczalność skargi kasacyjnej jest uwarunkowana wykazaniem wartości przedmiotu zaskarżenia w wysokości co najmniej 10.000 zł (art. 398² § 1 k.p.c.). Sąd Apelacyjny podkreślił, że renta jest świadczeniem powtarzającym się, stąd o wartości przedmiotu zaskarżenia decyduje wartość dochodzonego świadczenia za okres roku, zgodnie z art. 22 k.p.c.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego o odrzuceniu skargi kasacyjnej zaskarżyła w całości zażaleniem pełnomocnik ubezpieczonego, wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

W uzasadnieniu zażalenia pełnomocnik skarżącego podniosła, że błędnie Sąd Apelacyjny przyjął, iż w rozpoznawanej sprawie znajduje zastosowanie art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c., zgodnie z którym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dopuszczalność skargi kasacyjnej jest uwarunkowana wykazaniem wartości przedmiotu zaskarżenia w wysokości co najmniej 10.000 zł. W ocenie pełnomocnika skarżącego, Sąd Apelacyjny błędnie ustalił przedmiot sporu przyjmując, że jest nim „wysokości renty rolniczej wnioskodawcy, wobec wstrzymania wypłaty części uzupełniającej tego świadczenia, skoro prawo do

świadczenia zostało mu przyznane". Przedmiotem decyzji organu rentowego było wstrzymanie wypłaty części uzupełniającej renty w wymiarze 100%. W odwołaniu do sądu ubezpieczony nie domagał się ustalenia wysokości renty, lecz uchylecia zaskarżonej decyzji. Zaskarżył samą zasadę decyzji organu rentowego dotyczącą wstrzymania wypłaty renty, a nie podważał wyliczeń organu rentowego co do jej wysokości. W ocenie pełnomocnika skarżącego, przedmiotem sporu na etapie postępowania sądowego nie było ustalenie wysokości renty rolniczej, lecz ustalenie zasadności jej wstrzymania. Sąd Apelacyjny błędnie uznał, że przedmiotem sporu jest „wysokość renty rolniczej” stanowiącej różnicę pomiędzy poszczególnymi częściami renty, podczas gdy spór sprowadzał się wyłącznie do kwestii zasadności jej wstrzymania.

Zdaniem pełnomocnika skarżącego, w sprawie znajdował zastosowanie art. 398² § 1 k.p.c. zdanie drugie k.p.c., zgodnie z którym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, w sprawach gospodarczych - niższa niż siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Odrzucając skargę kasacyjną jako niedopuszczalną ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia niższą niż dziesięć tysięcy złotych, Sąd Apelacyjny prawidłowo przyjął, że sprawa o wypłatę części uzupełniającej renty ma charakter majątkowy i nie jest jednocześnie sprawą o przyznanie lub wstrzymanie prawa do

tego świadczenia. Sąd Apelacyjny trafnie ocenił, że przedmiotem rozpoznawanej sprawy była jedynie wysokość renty rolniczej wnioskodawcy, wobec wstrzymania wypłaty części uzupełniającej tego świadczenia, gdyż prawo do tego świadczenia (renty rolniczej) zostało mu przyznane i nie było kwestionowane.

Z dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że w sprawie, w której kwestionuje się zawieszenie części uzupełniającej renty lub emerytury, dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia. Aktualne pozostaje w tym zakresie orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące dopuszczalności kasacji z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienie z 11 marca 2004 r., II UZ 6/04, niepublikowane, postanowienie z 27 marca 2003 r., II UZ 14/03, niepublikowane, postanowienie z 4 czerwca 2003 r., II UK 314/02, niepublikowane). Zatem w sprawie, w której kwestionuje się zawieszenie części uzupełniającej renty rolniczej, dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 k.p.c.), ponieważ sprawa ta nie jest sprawą o przyznanie renty ani sprawą o jej wstrzymanie (por. podobny pogląd co do wstrzymania wypłaty „dodatku do świadczenia emerytalnego” w postaci tzw. dodatku kombatanckiego wyrażony w postanowieniu SN z 21 lipca 2004 r., II UZ 28/04, niepublikowanym).

Pełnomocnik skarżącego podnosi w zażaleniu, że przedmiotowa sprawa dotyczyła kwestii „wstrzymania renty, a nie ustalenia jej wysokości, czy też dochodzenia zapłaty oznaczonej sumy”, co - zdaniem pełnomocnika – oznacza konieczność oceny, czy organ rentowy w sposób uzasadniony wstrzymał wypłatę renty rolniczej. Zdaniem Sądu Najwyższego, pełnomocnik skarżącego bezpodstawnie przyjmuje w zażaleniu, że przedmiotową sprawę należy zaliczyć do spraw o wstrzymanie renty w rozumieniu 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. Stanowisko przedstawione w zażaleniu jest błędne.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ k.p.c., art. 477¹⁴ k.p.c.). Decyzja pozwanego organu rentowego dotyczyła zawieszenia, od 1 października 2008 r., 100% części uzupełniającej renty rolniczej wypłacanej ubezpieczonemu ze względu na prowadzenie przez niego działalności rolniczej wraz z żoną, która ma ustalone prawo do świadczeń

emerytalno-rentowych. Przedmiot decyzji organu rentowego wyznaczał zakres orzekania przez Sądy obu instancji i nie uległ zmianie w toku postępowania sądowego. W zaskarżonej decyzji organ rentowy nie orzekał o przyznaniu lub wstrzymaniu skarżącemu renty (prawo do tego świadczenia zostało wnioskodawcy przyznane i od 14 lipca 1992 r. otrzymuje on rentę rolniczą), ale na podstawie art. 28 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników zawiesił wypłatę 100% części uzupełniającej, stanowiącej dodatek do renty rolniczej. Zgodnie z treścią art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia społecznego rolników ulega częściowemu zawieszeniu, na zasadach określonych w ust. 2-8 tego przepisu, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą.

W istocie zatem sprawa – wbrew twierdzeniom pełnomocnika skarżącego – dotyczyła wysokości wypłaty części uzupełniającej renty. Pełnomocnik skarżącego potwierdziła majątkowy charakter sprawy, określając w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 7.101 zł. Podana wartość przedmiotu zaskarżenia była niższa niż dziesięć tysięcy złotych, zatem skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna, zgodnie z treścią art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. Uniezależnienie dopuszczalności skargi kasacyjnej od wartości przedmiotu zaskarżenia dotyczy spraw o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty, natomiast przepis ten nie wymienia spraw o zawieszenie części emerytury lub renty.

W przypadku wnioskodawcy zawieszona została część uzupełniająca renty rolniczej na podstawie art. 28 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, albowiem zaskarżona decyzja dotyczyła zawieszenia od 1 października 2008 r. części uzupełniającej jego renty ze względu na prowadzenie działalności rolniczej wraz z żoną, która ma ustalone prawo do świadczeń emerytalno-rentowych. W wyniku zawieszenia części renty na tej podstawie prawnej nie była wypłacana ubezpieczonemu jej część uzupełniająca. Nie nastąpiło zatem wstrzymanie renty, lecz zawieszenie wypłaty jej części uzupełniającej. Sprawę, w której kwestionuje się zawieszenie części uzupełniającej renty rolniczej, można porównać do sprawy, w której kwestionuje się zmniejszenie emerytury z powodu przekroczenia dolnej granicy przychodów. W obu typach spraw nie

następuje wstrzymanie świadczenia, zatem spraw tych nie dotyczy zdanie drugie art. 392² § 1 k.p.c. i dopuszczalność skargi kasacyjnej w tego rodzaju sprawach zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 maja 2001 r., II UZ 28/01, OSNP 2003 nr 6, poz. 160; z 11 marca 2004 r. II UZ 6/04, niepublikowane, z 18 marca 2008 r., II UZ 4/08, OSNP 2009, nr 11-12, poz. 163). Skoro zatem przedmiotem zaskarżenia kasacyjnego w rozpoznawanej sprawie nie było prawo wnioskodawcy do renty ani jej wstrzymanie, lecz zawieszenie wypłaty jej części uzupełniającej, a wartość zawieszzonego świadczenia nie sięgała dziesięciu tysięcy złotych rocznie, skarga kasacyjna była niedopuszczalna.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił zażalenie.